

Inför Höstsådd

2024

Höstutsäde, vallfrö och mellangrödor

Hur vi odlar nya höstvetesorter

Tre års strategiförsök

SIDAN 8-9

Konsten att mala mjöl

Besök på Lantmännen
Cerealía

SIDAN 13

Ge vallen ett försprång

Gör vallinsådden på hösten

SIDAN 16-17

 Lantmännen

Inför Höstsådd

Omslagsfoto:
Mårten Svensson

Inför Höstsådd utges av
Lantmännen Lantbruk
205 03 Malmö.

Redaktion:
Madeleine Mortin
Louise Frostgård
Annika Nilsson
Camilla Persson
Kristina Åkerblom

Produktion:
TellMeYourStories AB

Bilder:
Camilla Persson
Jakob Johansson
Johanna Liwenborg
Kristina Åkerblom
Madeleine Mortin
Mårten Svensson
Therese Pettersson
m.fl.

Copyright:
Innehåll får mångfaldigas
med Lantmännen Lantbruks
medgivande.

Har du frågor eller synpunkter
kontakta din säljare eller ring
kundtjänst på 0771-111 222,
lantmannenlantbrukmaskin.se

Vi reserverar oss för
eventuella tryckfel.

LEDARE

Sorter och strategier för god lönsamhet

I nget år är det andra likt, det har vi hört förut, men när vädret utmanar oss allt oftare är det viktigare än någonsin att planera sin produktion. I din hand har du årets Inför Höstsådd där Lantmännen har samlat sitt sortiment på höstgrödor, för att ge dig goda förutsättningar till just planering och en lönsam odling.

Under 2023 lanserade vi med stolthet höstvete Kask på bred front. Kask har visat mycket god avkastning trots de utmaningar som var 2023. Sorten har också bra stråstyrka och bestockar sig väl. En nyhet är att Kask numera också är godkänd för odling till Absolut, det är med andra ord både ett kvarnvete och ett stärkelsevete.

När du köper utsäde av Lantmännen är det alltid certifierat, det vill säga en produkt av hög kvalitet som lägger grund för lyckad etablering och ett högt och stabilt utbyte. För att bli certifierat måste utsädet gå igenom officiella kontroller som består av fältbesiktning, kontrollodling, provtagning och laboratorieanalyser. Dessa kontroller säkerställer att utsädet är friskt, håller hög kvalitet och är behandlat mot utsädesburna sjukdomar vid behov.

Just växtförädling för svenska förhållanden är central i vår verksamhet, det är här vi kan ta fram sorter som möter framtidens krav på miljön, avkastning och kvalitet.

Vi arbetar också med en rad olika försök för att maximera lönsamheten för svenskt lantbruk. På sidorna 8-9 presenterar vi slutsatserna av tre års strategiförsök med målet att ta reda på hur vi odlar våra nya sorter säkrast och för bäst lönsamhet.

Sist men inte minst, att låta en mellangröda växa under vintern ger dig många fördelar. Så som ökad multhalt och lägre utlakningsförluster av kväve. Vissa sorter har även nematodsanerande effekt. På sidorna 18-19 hittar du vårt sortiment av färdiga blandningar och arter i renvara.

Stort lycka till med den kommande höstsådden!

Madeleine Mortin
Produktchef Utsäde

Innehåll

Inför Höstsådd 2024

Höstvete	Sorter och tabeller	4-6
Rågvete	Sorter och tabeller	7
Strategiförsöken	Hur vi odlar nya höstvetesorter	8-9
Höstkorn	Sorter och tabeller	10
Höstråg	Sorter och tabeller	11
Konsten att mala mjöl	Besök på Lantmännen Cerealia	13
Höstoljeväxter	Sorter och tabeller	14-15
Valletablering på hösten	Guide och vallfröblandningar	16-17
Mellan- & fånggrödor	Färdiga blandningar och oljerättika	18-19

Höstoljeväxter

Sorter och
tabeller

14
15

Konsten att mala mjöl

13

Höstvete

Chevignon

NYHET!

Kvarn

Chevignon är ett mycket tidigt vete med mognadstid i nivå med Norin. Chevignon har goda stråegenskaper och mycket god sjukdomsreststens samt bra avkastning och bra proteinnivå. Eftersom sorten är så pass tidig passar Chevignon både som förfrukt till raps eller för att sprida skördetidpunkten i din odling.

Brons

Kvarn/Stärkelse

Brons är ett stabilt allroundvete med hög avkastning. Sorten kan odlas till kvarn, stärkelse samt foder. Brons har ett kort och mycket starkt strå utan behov av tillväxtreglering. Den är vinterhärdig, har stabilt falltal och något senare mognad. Brons är en sort från Lantmännens växtförädling.

Julius

Kvarn

Julius är en odlingssäker sort med stor efterfrågan på spannmålsmarknaden. Den är stabil och hög avkastning och har mycket bra bakningsegenskaper. Julius är vinterhärdig, frisk och mognar medeltidigt. Strået kan vara något svagt, men sorten har hög rymdvikt och ett högt stabilt falltal.

Kask

Kvarn/stärkelse

Kask kommer från Lantmännens växtförädling. Det är en sort med mycket hög avkastning, ett starkt strå och en bra vinterhärdighet, vilket gör att den passar för alla odlingsområden. Kask är medeltidig i mognaden och har en hög proteinhalt. Kask har även en hög stärkelsehalt och är godkänd som stärkelsevete till Absolut Company.

Ceylon

Kvarn

Ceylon är marknadens mest vinterhärdiga sort som klarar sig bra på kalla lokaler utan skyddande snötäcke. Sorten kan odlas till kvarn, etanol samt foder och har en jämn avkastning i hela landet. Ceylon är frisk, mognar medelsent, har en hög rymdvikt och ett kort och mycket starkt strå. Sorten har ett kompakt växtsätt som visat sig ge mindre skador vid problem med viltbetning. Ceylon kommer från Lantmännens egen växtförädling.

Linus

Kvarn/stärkelse

Linus är ett bra val både till kvarn, stärkelse och foder. Den mognar tidigt och har en hög och stabil avkastning. Linus är frisk, vinterhärdig och har ett medellångt strå med bra stråstyrka. Linus ska prioriteras vid skörd.

Visste du att...

I höstvetesorten Kask finns en annan typ av resistens mot gulrost än den resistens man i många fall sett tidigare. Fördelen med denna typ av resistens är att man inte sätter samma tryck på patogenen att mutera och skapa nya raser.

Denna nya resistens är mer verksamt när plantorna kommer in i vuxenstadiet och "växer ifrån" patogenen. Detta innebär att man kan ha en del angrepp av gulrost över vintern och i tidiga stadier.

Man bör vara uppmärksam på gulrost oavsett sort och behandla ett eventuellt angrepp så tidigt som möjligt. Mirador Forte som är Lantmännens grundstrategi har mycket bra effekt på tidiga angrepp av gulrost.

Norin

Kvarn

Norin är ett mycket tidigt mognande kvarnvete med bra bakningskvalitet. Den är vinterhärdig och har ett relativt kort strå med bra stråstyrka. För att utnyttja den fulla potentialen i sorten ska den prioriteras under odlings-säsongen med tidig sådd och tidigt kväve på våren. Passar både som förfrukt till raps eller för att sprida skördetidpunkten i din odling.

Stava

Kvarn/foder

Stava har funnits länge på marknaden och är en vinterhärdig sort avsedd endast för ekologisk odling. Sorten har bra avkastning, utmärkta bakningsegenskaper med lite högre proteinhalt och ett långt strå. Stava kommer från Lantmännens växtförädling och har mycket god tolerans mot både stinksot och dvärgstinksot. Stava har också bra motståndskraft mot mjöldagg och rost.

Hereford

Stärkelse/foder

Hereford har under flera år visat en mycket hög och stabil avkastning. Strået är medellångt och Hereford har en något tidigare mognad än Julius och Kask. En stor kärna och hög stärkelsehalt gör sorten passar bra för odling till Absolut Company, men med sin höga avkastning är den även ett utmärkt val vid odling av foder- eller etanolspannmål.

Festival

Kvarn/foder

Festival är en sort enbart avsedd för ekologisk odling. Sorten kommer från Lantmännens växtförädling och har god tolerans både mot stinksot och dvärgstinksot. Festival har utmärkta bakningsegenskaper och avkastar mycket bra i alla odlingsområden. Den är vinterhärdig och mognar medeltidigt.

RGT Saki

Foder

RGT Saki är en högvastande vetesort som under flera års försök visat toppresultat i avkastning. Sorten är frisk, med bra resistensegenskaper och ett starkt strå. RGT Saki är något senare i mognad jämfört med Hereford men inte senare än Brons.

Jonas

Foder

Jonas är en högvastande vetesort från Lantmännens förädling. Sorten har mycket hög stärkelsehalt och något tidigare mognad. Jonas kan jämföras med Hereford där Jonas har ett något kortare strå och en bättre stråstyrka samt vinterhärdighet.

Höstvete

Ekologiska försök

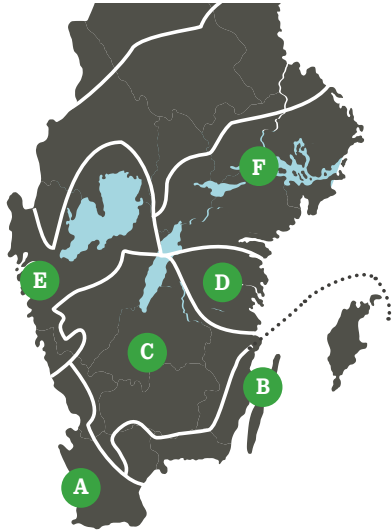
Officiella försök 2019-2023, relativ skörd och egenskaper, obehandlade led.

Sort	Relativ skörd	Mognadstid, dagar	Vinterhårdighet, %	Rymdvikt, g/l	Råprotein, % av ts	Stärkelse, % av ts	Strålängd, cm	Stråstyrka, %
Stava (mätare)	6305	303	98	811	10,5	70,3	94	96
Festival	105	300	98	799	9,8	70,2	83	95
Hallfreda	112	300	98	792	9,4	69,9	82	94

Relativ skörd

Officiella försök 2019-2023 behandlade led.

Sort	Område A	Område B	Område D+E	Område F
Syntetisk mätare	12006	10872	11167	11304
Kask	103	104	105	103
Brons	99	99	99	97
Ceylon	91	94	96	96
Julius	96	96	96	97
Linus	98	103	98	98
Norin	89	93	91	92
Chevignon	102	102	102	102
RGT Saki	110	108	108	104
Jonas	105	103	105	99

Egenskaper

Officiella försök 2019-2023 behandlade led.

Sort	Mognadstid, dagar	Falltal, s	Strålängd, cm	Stråstyrka, %	Vinterhårdighet %	Rymdvikt, g/l	Råprotein, % av ts	Stärkelse, % av ts
Syntetisk mätare	313	335	83	86	96	808	12,2	68,0
Kask	312	340	82	87	97	799	12,4	68,9
Brons	315	304	75	91	96	801	12,0	68,4
Ceylon	311	343	73	85	97	811	12,1	68,7
Julius	312	359	85	86	97	817	12,7	66,8
Linus	310	248	80	83	95	784	12,4	68,4
Norin	308	305	80	90	97	803	12,5	68,0
Chevignon	308	264	80	79	97	791	11,6	69,6
RGT Saki	313	215	75	87	97	774	11,3	68,8
Jonas	311	243	74	78	97	780	11,3	69,7

Rågvete

Kasyno

Kasyno har varit en stabil sort under flera år. Kasyno fungerar i konventionell och i ekologisk odling. Sorten är vinterhärdig med ett något svagare strå.

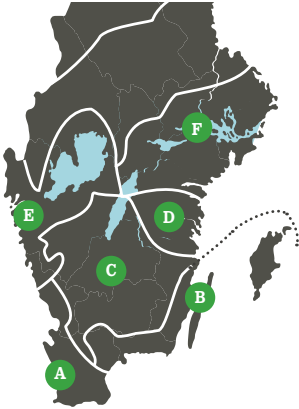
Temuco

Temuco är en höstrågvete från Lantmännens förädling. Det är en högvastande sort, som är frisk och har mycket bra stråegenskaper. Den mognar något tidigare och har lite svagare vinterhärdighet jämfört med Kasyno.

Relativ skörd

Officiella försök 2019-2023 behandlade led.

Sort	Område A	Område B	Område C	Område D-F
Höstrågvete syntetisk mätare	9754	10463	9572	10723
Temuco	102	102	99	98
Kasyno	98	98	100	102

Egenskaper

Officiella försök 2019-2023 behandlade led.

Sort	Mognadstid, dagar	Vinterhårdighet, %	Rymdvikt, g/l	Råprotein, % av ts	Strålängd, cm	Stråstyrka, %
Höstrågvete syntetisk mätare	308	95	727	11,3	94	83
Temuco	307	93	710	11,0	95	90
Kasyno	309	96	732	11,4	94	75

Hur vi odlar *nya höstvetesorter*

Som ett sista steg i växtförädlingsprogrammet hamnar våra nya sorter i de odlingstekniska strategiförsöken. Där vill vi se hur sorterna reagerar på olika såtidpunkter, på olika utsädesmängder och olika breddgrader i landet. I strategiförsöken provar vi även om de gamla sanningarna stämmer eller om strategierna nu ska anpassas då vi har lite varmare klimat, mer högavkastande sorter och bättre jordbearbetande maskiner. Lägg på precisionsodling och vi har ett riktigt bra koncept för hög skörd.

Vad vi lärt oss hitintills

Försöken har funnits i tre år i Skåne, Västergötland, Östergötland och Uppland. Generellt om höstvete kan vi säga att sen sådd ger lägre skörd i Uppland medan de flesta sorter går att så sent i Skåne. I Götaland går det ofta att så sent, dock har vinterns ankomst större betydelse jämfört med längre söderut. Att en sort går att så sent är viktigt där det finns stora problem med höstgroende gräs-ogräs men ger också en möjlighet att så höstvete efter potatis, sockerbetor och andra rotgrödor som skördas sent. Även om mycket kan hända är ändå höstvete en lågriskgröda som ofta ligger högt eller högst vid beräkning av lönsamhet per gröda.

En gammal sanning är att en sen sådd går att kompensera med en högre utsädesmängd för att

inte tappa i skörd. I Uppland kan vi se att den sanningen stämmer till viss del. Intressant är att en hög utsädesmängd ofta ger högre skörd än en lägre utsädesmängd vid tidig sådd. Slutsatsen blir då att satsa på din gröda och sänk inte utsädesmängden vid tidig sådd. En högre utsädesmängd ger mindre bestockning vilket betyder att fler ax kommer vara huvudax. Huvudaxen är de största axen på plantan och det är också dem som mognar först. En högre utsädesmängd borde därför nästan ett år senare ge en jämnare mognad.

Sortspecifikt

De två utsädesmängder som provats är 300 och 450 grobara per kvadratmeter. Med en tusen-kornvikt på 47 g och 95 % grobarhet blir det 150 och 220 kg/ha.

Kask

Kask har legat i försöken i två år och utmärker sig som den sort som ska sås med hög utsädesmängd även vid tidig sådd. I Götaland och Uppland tappar Kask 500-1000 kg i skörd genom att sås sent. Vid sen sådd, höj utsädesmängden till mer än 450 grobara. Kask har ett plattare tillväxtsätt jämfört med de andra sorterna vilket kan ge en bättre konkurrerande förmåga mot ogräs. Tänk på att ge Kask tillräckligt mycket kväve, det är den högst avkastande brödvetesorten i försöken.

RGT Saki

RGT Saki har legat två år i försöken och är en sort som ska sås tidigt även i Skåne. Prioritera därför denna sorten vid sådd. Tänk nästan råg. Den högre utsädesmängden ger alltid högre skörd. Vid tidig sådd skiljer den 200-300 kg mellan låg och hög utsädesmängd. Vid sen sådd är skillnaden ett ton. Saki svarar bra på en högre utsädesmängd vid sen sådd. För sådd i oktober bör utsädesmängden vara över 450 grobara.

Jonas

Jonas har legat med tre år i försöken och är en sort som presterar bra vid lägre utsädesmängd. I Uppland tappar Jonas i skörd vid sen sådd. Något som i mindre omfattning kan kompenseras med högre utsädesmängd. I Svalöv har Jonas presterat bäst vid normal till sen sådd. Det är en sort som inte ska sås allt för tidigt och med en lägre utsädesmängd.

På våren syns stor skillnad både på bestockning och storlek på plantorna. Plantan längst till vänster är tidigt sådd, den i mitten är sådd i normal såtidpunkt och plantan längst till högre är sådd sent.

Höstkorn

Lady

NYHET!

Årets nyhet sexradskornet Lady mognar medeltidigt och har visat på höga och stabila skördar i hela odlingsområdet. Lady är vinterhärdig, har en mycket bra stråstyrka och bra rymdvikt. Det är en frisk sort med god sjukdomsresistens.

SY Galileo

Hybrid

SY Galileo är ett mycket högavkastande hybridkorn med bra rymdvikt och ett relativt långt strå. Hybridkorn ska sås tidigt med reducerad utsädesmängd på grund av kraftig bestockningsförmåga. Kraftig bestockning på hösten kan vara gynnsam vid högt ogrästryck.

Relativ skörd

Officiella försök 2019-2023 behandlade led.

Sort	Område A-B	Område D-F
Höstkorn syntetisk mätare	9480	8748
SY Galileo	107	102
KWS Orbit	91	94
Lady	101	97

Egenskaper

Officiella försök 2019-2023 behandlade led.

Sort	Mognadstid, dagar	Rymdvikt, g/l	Strålängd, cm	Stråstyrka, %
Höstkorn syntetisk mätare	299	669	91	91
SY Galileo	298	664	99	90
KWS Orbit	299	680	93	89
Lady	299	676	98	92

KWS Orbit

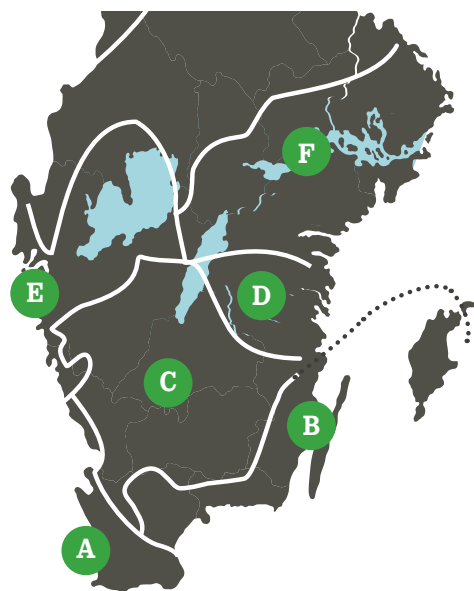

KWS Orbit är ett högavkastande sexradskorn med bra vinterhärdighet. Sorten har ett relativt starkt strå och en hög rymdvikt. KWS Orbit kan odlas som konventionell eller ekologisk.

SU Xandora

NYHET!

SU Xandora är ett nytt 2-rads höstkorn med högre avkastning. Sorten har bra rymdvikt, stabila strägenskaper och en god vinterhärdighet. SU Xandora har visat bra resultat både i Lantmännens egna och i officiella försök.

Höstråg

3 sätt att minska mjöldryga i din rågodling

- Sträva efter jämna bestånd och undvik grönskott.
- Plöj efter angripen gröda. Mjöldryga överlever bara ett år och infekterar inte nerplöjd i marken.
- Slå gräs i fältkanter och på trädor innan de blommar.

KWS Detektor

KWS Detektor är en högavkastande hybrid. Det är en odlingssäker och pålitlig sort med starkt strå. Sorten har ett högt falltal och en hög rymdvikt.

Relativ skörd

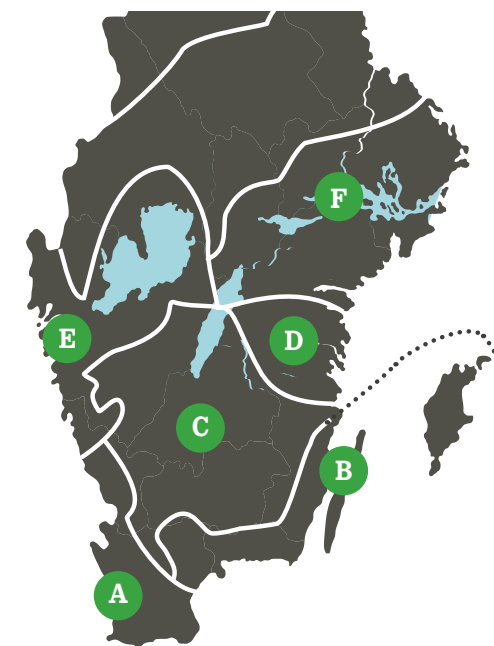
Officiella försök 2019-2023 behandlade led.

Sort	Område A-B	Område D-F
Höstråg syntetisk mätare	11745	11509
KWS Detektor	101	99

Egenskaper

Officiella försök 2019-2023 behandlade led.

Sort	Mognadstid, dagar	Falltal, s	Vinterhärdighet %	Rymdvikt, g/l	Råprotein, % av ts	Strålängd, cm	Stråstyrka, %
Höstråg syntetisk mätare	318	265	94	769	7,9	119	80
KWS Detektor	318	268	95	776	7,6	121	79

POWERFUL EVEN IN WINTER CONDITIONS

TRIATHLON

- ◆ Högavkastande hybrid med 110 % rel. oljeskörd i försök 2022 & 2023. Mycket god vinterhärdighet (93 %).

CROTORA

- ◆ Ledande sorten vid klumprotsproblematik. Mycket god avkastningspotential med 108 % rel. oljeskörd i försök.

Vinterhärdighet

- ◆ Pålitlig vinterhärdighet är en del av vårt koncept för framgångsrika hybrider.

INGA KOMPROMISSER MED HÄRDIGHETEN!

Bra vinterhärdighet är fortsatt en av de viktigaste sortegenenskaperna. Vinterhärdighet från NPZ baseras på lång erfarenhet och omfattande försök under tuffa förhållanden.

We let quality grow

Konsten *att mala mjöl*

Det är en grå och regnig vårdag när vi besöker **Lantmännen Cerealias kvarn i Malmö**. I provbageriet bakas det för fullt. Vi träffar Thony Hedin för att prata om hur Cerealia jobbar mot sina kunder och vad som är viktigt när spannmålen mals för att användas inom industrin.

Thony är inne på sitt nittonde år på Lantmännen. Han började som produktutvecklare på Lantmännen Unibake men jobbar numera som produktutvecklare och teknisk support på Cerealia i Malmö.

- Att vara teknisk support innebär att jag stöttar våra kunder och deras bagerier, de kan kontakta oss vid olika frågor och problem och så kikar vi på lösningar. Det kan gälla recept, processen eller något annat.

Kvarnen i Malmö har funnits länge, anläggningen uppfördes mellan 1881-1885 och har byggts om många gånger sen dess. Idag maler kvarnen vete, råg och durumvete med en kapacitet på 775 ton per dygn.

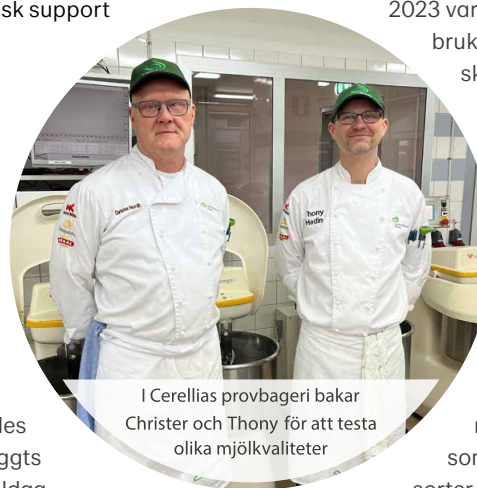
En stor andel av durumvetemjölet levereras till Järna och Cerealias pastatillverkning. Den största volymen som mals är på vete och uppskattningsvis har de 30 olika vetemjölrecept, alla anpassade efter kundernas önskemål.

Cerealia har många olika kunder. Önskemålen på egenskaper varierar beroende på vilken mjölets slutprodukt är. Kunderna är konsumenter, bagerier och storkök.

- Våra kunder efterfrågar olika egenskaper på mjölet, beroende på vad det ska användas till. Det skiljer sig i önskemål ifall man ska baka vetebröd, pizza eller tortillabröd. En del efterfrågar så stor volym som möjligt, andra vill ha mjölet så sträckbart som möjligt berättar Thony.

Det gäller med andra ord att blanda rätt! Spannmålsorternas egenskaper är avgörande för att få fram rätt produkt.

2023 var ett utmanande år för lantbruket, ser ni stora kvalitetskillnader mellan årsmån?

I Cerealias provbageri bakar Christer och Thony för att testa olika mjölkvaliteter

- Faktiskt ser vi mer skillnader mellan olika sorter än mellan olika år. Ofta håller en sort sina egenskaper och håller sig stabilt från år till år. Däremot ser vi att olika sorter skiljer sig väldigt från varandra egenskapsmässigt. Vi vill i så stor mån som möjligt särhålla olika sorter, på så vis vet vi vad vi har.

Drömscenariot för oss vore 5-6 stycken olika vetesorter som har tydliga egenskaper och som håller sig helt stabila. Homogen kvalitet är det vi önskar för att få bäst förutsättningar.

Utöver produkttegenskaper berättar Thony också att det framför allt är svenskproducerat mjöl som efterfrågas. Sen finns det intresse även för koncept som Natur+ , många kunder efterfrågar det också.

- Framåt hoppas vi också kunna produktutveckla genom att hitta helt nya sorter med egenskaper vi inte arbetat med tidigare, det är spännande när nya möjligheter dyker upp!

"Det roligaste med mitt jobb är när man lyckas lösa ett problem som en kund har, *det är det bästa!*"

Höstoljeväxter

DK Exavance

NYHET!

Hybrid

DK Exavance är en extra tidig rapshybrid med syfte att locka till sig rapsbaggar tidigt och avleda dem från att angripa huvudsortens blomknoppar. DK Exavance blandas med andra rapssorter och blommar 7-10 dagar tidigare än andra hybrider. Sorten är ett verktyg som kan spara en insektsbehandling men bidrar inte till skörden.

DK Excited

Hybrid

DK Excited har mycket hög avkastning och har även visat en bra vinterhärdighet. Den har ett kompakt växtsätt på hösten och en låg tillväxtpunkt, vilken gör sorten extra lämplig vid tidig sådd. Den har tidig blomning och en medeltidig mognad. DK Excited är drösfast och har mycket hög oljehalt.

DK Expat

Hybrid

DK Expat är stabil och har presterat mycket bra i försöken. Sorten utmärker sig med sin låga tillväxtpunkt och mycket goda vinterhärdighet. Sorten lämpar sig för tidig sådd och har ett kompakt tillväxtsätt på hösten. DK Expat mognar tidigare och bör ha delad vårgiva för att nyttja full potential.

Atora

Hybrid

Atora har varit den mest odlade sorten i Sverige under flera år och visar fortsatt bra resultat. Atora är en mycket högavkastande och stabil sort med god vinterhärdighet. Oljehalten är hög och stjälken är stark. Sorten har även en god sjukdomstolerans mot torröta och kransmögel.

Triathlon

Hybrid

Triathlon ligger i absoluta toppen när det kommer till avkastning och har varit stabil över flera år. Det är en nyare sort från NPZ med bra vinterhärdighet och är även drösfast. Triathlon har en bra sjukdomstolerans och är TuVY resistent. Den har en normal tillväxt på hösten och något senare mognad.

Darling

Hybrid

Darling är en högavkastande och storväxt sort som visat bra resultat i försöken. Det är en hybrid med mycket hög oljehalt och god sjukdomstolerans. Sorten blommar medeltidigt och har ett något snabbare tillväxtsätt på hösten.

Crome

Klumprotsresistent

Crome är en klumprotsresistent hybrid som avkastar i nivå med de vanliga hybriderna. Oljehalten är hög och höstutvecklingen är kraftigare, vilket gör att den lämpar sig för medel till sen såtidpunkt. Sorten blommar tidigt och mognar medelsent.

DK Sequel

Dvärghybrid

DK Sequel är en dvärghybrid med mycket god vinterhärdighet och hög avkastning. Sorten har ett kompakt växtsätt, med mycket låg tillväxtpunkt, vilket gör att den är lämplig för tidig till normal såtidpunkt. Sorten har god sjukdomstolerans mot ljus bladfläcksjuka.

Crotora

Klumprotsresistent

Crotora är en klumprotsresistent sort som är lik Atora i tillväxtsättet och har god sjukdomstolerans mot torröta. Sorten har visat mycket god avkastningspotential. Crotora har något långsammare tillväxt på hösten vilket gör att den lämpar sig för tidig sådd.

KWS Codex

Linje

Codex är en linjesort från KWS som visat god avkastning. KWS Codex har också visat god sjukdomstolerans. Sådd bör ske under tidig till normal tidpunkt. Sorten kommer igång sent på våren och mognar något senare än genomsnittet. Fröet har hög oljehalt och sorten rekommenderas för södra Sverige.

V316OL & V375OL

HOLL hybrid

V316OL och V375OL är två sorter med en speciell oljekvalitet som odlas på kontrakt inom konceptodlingen HOLL. V316OL är en välprovad och stabil sort som testats i många officiella försök, med hög avkastning och god stjäлкstyrka. V375OL är en ny sort inom konceptet som har liknande egenskaper men som även har drösningsresistens. Båda sorterna har kraftig tillväxt på hösten.

Largo

Rybs

Largo är en beprövad höstrybs som är ett vinterhärdigt alternativ i norra och mellersta Sverige. Largo har god stjäлкstyrka och mognar något tidigare än höstraps.

Relativ råfettskörd

Officiella försök 2019-2023 behandlade led.

Sort	Område A-B	Område D-F
Sortblandning (Sverige)	2234	2251
DK Expat	106	105
DK Excited	105	102
Triathlon	110	109
Atora	102	102
Darling	105	95
Crotora	101	102
V375OL	93	91
DK Sequel	87	92

Egenskaper

Officiella försök 2019-2023 behandlade led.

Sort	Oljehalt, % av ts	Mognadstid, dagar	Vinterhärdighet, %	Stjäлкlängd, cm	Stjäлкstyrka, %
Sortblandning (Sverige)	49,7	344	85	135	87
DK Expat	49	342	93	133	80
DK Excited	50,1	344	84	127	87
Triathlon	49,4	345	93	139	86
Atora	49,9	344	90	137	88
Darling	50,5	345	74	134	88
Crotora	49,9	343	95	136	85
V375OL	50,2	346	74	125	86
DK Sequel	46,7	343	97	107	88

Valletablering på hösten

Att göra sin **vallinsådd på sensommaren eller hösten ökar i popularitet**. Genom att etablera på hösten undviker man att utsätta den nyinsådda vallen för eventuell försommartorka på våren. Myten att det bara går att etablera gräsvallar på hösten slår vi gärna hål på, det går utmärkt att så klöver och lusern också. Här är några råd på vägen hur du lyckas med din höstetablering och får en kraftfull vall året efter.

Såtidpunkt

Sista datum för lämplig såtidpunkt bestäms av var i landet vallen etableras och innehållet i vallfröblandningen. Det bästa för vallinsådden är att så tidigt om det finns fukt i marken, det ger högre och tidigare förstaskörd året efter.

Gräsvall

Kan sås så länge det är lämpligt att så höstvet. Vilket innebär hela september på de flesta platser och i gynnsamma lägen en bit in i oktober.

Baljväxter

Från fältförsök med sådd av röd-, vitklöver och lusern på hösten från 2019–2021 rekommenderas följande såtidpunkter:

Södra Götaland: Sådd till mitten av september gäller för alla vallbaljväxter. I gynnsamma lägen fungerar sådd 2-4 veckor till.

Norra Götaland: Röd- och vitklöver senast i slutet av augusti. Lusern ska vara sådd i början av augusti.

Södra Svealand: Röd- och vitklöver bör vara sådda senast i mitten av augusti. Lusern ska sås på våren.

Insåningsgröda eller renbestånd?

För vallens skull är nästan alltid etablering i renbestånd att föredra. Utan insåningsgröda är det inget som konkurrerar om ljus, vatten och andra resurser. Sås vallen i renbestånd behöver man inte ta hänsyn till höstspannmålets optimala såtidpunkt som ofta är senare än den bästa tiden att så vallinsådden.

Prioritera vallinsådden

Om höstspannmål används som skyddsgröda är det viktigt att tillväxten på hösten inte blir för kraftig och kväver vallen.

Risken för det är störst när hybridråg används, sänk utsädesmängden till 50 % för ett gott resultat. Rågvete med låg utsädesmängd kan fungera men det finns risk att rågveten förväxer på hösten. Höstvet som sås med 75 % av normal utsädesmängd är oftast det säkraste valet. Öka radavståndet till 24 cm för att släppa ner maximalt med ljus i insådden.

Etablering

Tänk på att vallfrö är små med låg tusenkorhvik och ska sås grunt, på ca 1 cm djup. Timotej har en tusenkorhvik på ca 0,5 g att jämföra med höstvet på ca 45 g. Att välta före sådd är en viktig åtgärd för att fröna inte ska placeras för djupt i lös jord, välta även efter sådd. Placeras fröna för djupt påverkas uppkomsten och i förlängningen vallens avkastning negativt.

Se upp med ogräsen

Vid tidig höstsådd kan det bli aktuellt att bekämpa ogräs redan på hösten. Gratil i insådd med baljväxter och Cleave i insådd med enbart gräs är tillåtet och fungerar bra.

Gödsling

Höstspannmål och reninsådd vall har ett lågt kvävebehov på hösten. Fosfor och kalium är viktigt för övervintring och etablering. Där det är tillåtet är 15-20 ton nötflyt per hektar tillräckligt. Även fastgödsel fungerar. Alternativt gödsla med en NPK-produkt med lågt kväveinnehåll, till exempel 11-4-17.

Du hittar fler vallfröblandningar i vår e-handel

shop.lantmannenlantbruk.se

Vallfröblandningar till höstsådd

Indus 25

Indus 25 är framtagen för att passa torra förhållanden på Gotland, Öland och Kalmarområdet. Den har i flera år testats i försök på Gotland och varit den blandning som levererat högst TS skörd vilket visar på torktålighet. Lusern och rörsvingel Swaj är erkänt torktåliga arter som bidrar till hög volym. Även eng rajgräs och rajsvingel fungerar bra i torka men tillför framförallt smältbarhet till grovfodret. Till sådd 2024 är Indus 25 uppdaterad med hundäxing Swante.

- 28 % Rajsvingel Lina
- 20 % Lusern Felicia, ympad
- 20 % Rörsvingel Swaj
- 15 % Lusern SW Nexus, ympad
- 12 % Hundäxing Swante
- 5 % Eng rajgräs SW Birger

Pavo GEB 21

Vår mest populära blandning i det ekologiska sortimentet. Odlingssäker och allround blandning med 15 % klöver som ger förutsättning för ett proteinrikt grovfoder. Tored är den högst avkastande ängssvingeln på marknaden som även har en bra smältbarhet. Tillsammans med timotej Switch finns förutsättning för ett grovfoder av toppkvalitet.

- 4 % Vitklöver Edith
- 11 % Rödklöver Kelly
- 15 % Eng rajgräs SW Birger
- 51 % Timotej Switch
- 19 % Ängssvingel Tored

Mira 12

Mira 12 är en klassisk vallblandning med en kombination av arter och sorter som ger en hög skördepotential. Inför sådd 2024 är Mira 12 uppdaterad med rödklöver Dante från vår egen förädling. Dante har en utmärkt uthållighet och hög och jämn avkastning mellan skördar och skördeår vilket ger en jämn foderkvalitet. Motsvarar Mira 21 men utan engelskt rajgräs vilket breddar skördefönstret.

- 4 % Vitklöver Edith
- 10 % Rödklöver Dante
- 61 % Timotej Switch
- 25 % Ängssvingel Tored

Mira 21

Lantmännens mest sålda vallfröblandning! Passar utmärkt till mjölk- och köttproduktion. Klöverandelen bidrar till ett bra proteininnehåll vilket gör att Mira 21 passar i en foderstat med majsensilage. Ängssvingel Tored är marknadens högst avkastande ängssvingel som bidrar med volym och smältbarhet i grovfodret.

- 4 % Vitklöver Edith
- 9 % Rödklöver Kelly
- 15 % Eng rajgräs SW Birger
- 51 % Timotej Switch
- 21 % Ängssvingel Tored

Mira 27

Härdig och intensiv blandning. Högavkastande ängssvingel Tored och rörsvingel Swaj kombineras med timotej Grindstad som bidrar med utmärkt smältbarhet. Rödklöver Kelly är en uthållig klöver som fungerar bra i ett intensivare skördesystem.

- 4 % Vitklöver Edith
- 9 % Rödklöver Kelly
- 27 % Rörsvingel Swaj
- 45 % Timotej Grindstad
- 15 % Ängssvingel Tored

Norma GEB 22

Uthållig och torktålig blandning för långliggande vallar. Goda resultat i de flesta odlingslokaler även på lättajordar och i nederbördsfattiga områden.

- 60 % Timotej Switch
- 40 % Rörsvingel Swaj

Libra 21

Populär och lättetablerad gräsvall med bra återväxt. Fungerar bra både som slätter- och betesvall.

- 60 % Timotej Switch
- 20 % Ängssvingel Tored
- 20 % Eng rajgräs SW Birger

Libra 22

Uthållig och torktålig blandning för långliggande vallar. Goda resultat på både lättare och tyngre jordar.

- 60 % Timotej Switch
- 40 % Rörsvingel Swaj

Libra 23

Tålig, odlingssäker och uthållig vallblandning som passar bra i områden där eng rajgräs är mindre lämplig. Rörsvingel Swaj är torktålig, ger hög TS skörd och bär skördas ofta för bibehållen kvalitet. Ängssvingel Tored är ett bra komplement till Swaj och bidrar till en hög totalavkastning men framför allt har ängssvingel bättre smältbarhet än rörsvingel. För att ytterligare säkra ett kvalitativt grovfoder ingår timotej Switch.

- 45 % Rörsvingel Swaj
- 30 % Ängssvingel Tored
- 25 % Timotej Switch

Mellan- & fånggrödor

Intresset för mellan- och fånggrödor har ökat under senare år tack vare flera fördelar. Dels bidrar de till att minska kväveförlusterna och dels kan de öka kolinlagringen i fälten. Vissa sorter har även nematodsanerande effekt.

Välj mellanröda efter vilket eller vilka syften du önskar uppnå och efter vad som passar din växtföljd bäst.

Mellanröda Allround

Mångsidig utan korsblommiga växter

Mellanröda Allround är en utmärkt blandning för dig med spannmål eller raps i växtföljden som vill undvika korsblommiga växter. Uppfyller villkoren för mellanröda och miljöyta. Lättodlad och med komponenter som fryser bort enkelt vilket underlättar för sådd av huvudgrödan. Honungsört och lin gynnar pollinerare och arternas djupgående rotsystem luckrar jorden. De fyra olika arterna har olika blomningsperiod vilket gör att din blandning kommer att blomma i veckor.

- Uppfyller villkoren för mellanröda max 30 vikt % baljväxter
- Rekommenderas särskilt för växtföljder med raps
- Lättetablerad och fryser bort över vintern
- Rekommenderad utsädesmängd 15 kg/ha

56 % Lin **13 %** Alexandrinerklöver
20 % Honungsört **11 %** Persisk klöver

Renvara för egen blandning

Om våra färdiga blandningar inte uppfyller dina önskemål erbjuder vi även arter att så som renvara, eller blanda själv i såmaskinen. Många av våra standardblandningar uppfyller villkoren för mellanröda. Sortimentet gäller med reservation för hur tillgångarna ser ut. Kontakta din säljare för mer information.

Fånggröda

Lättetablerad och kvävebinande

Blandning som uppfyller villkoren för kolinlagring och minskat kväveläckage som du kan söka om din mark ligger i nitratkänsligt område. Andelen rödklöver ger en viss kväveeffekt till nästkommande gröda. Rekommendationen är att så fånggrödan tillsammans med huvudgrödan. Passar även att så på fältkanter och runt brunnar på fältet.

- Uppfyller villkoren för fånggröda max 15 vikt % baljväxter
- Enkel att etablera
- Snabbväxande och kvävebindande
- Rekommenderad utsädesmängd 7-15 kg/ha

50 % Engelskt rajgräs **5 %** Rödklöver
45 % Rödsvingel

Mellanröda Bas

Enkel och lättetablerad

Mellanröda Bas är för dig som vill ha ett enkelt alternativ som uppfyller villkoren för mellanröda. Blandningen innehåller engelskt rajgräs och vitklöver, är lättetablerad och konkurrerar bra mot ogräs.

- Uppfyller villkoren för mellanröda max 30 vikt % baljväxter
- Enkel att etablera
- Snabbväxande och kvävebindande
- Motverkar erosion och näringsläckage

70 % Engelskt rajgräs **30 %** Vitklöver

Blodklöver
Doftklöver
Honungsört
Solros

Bovete
Fodermärgkål
Purrhavre
Vitsenap

Cikoria
Foderraps
Rödsvingel

Oljerättika

Oljerättika som mellanröda kan bidra till både bättre jordstruktur och ökade mullhalter genom tillförsel av organiskt material. En del sorter har även nematodsanerande effekt, vilket kan vara till fördel i växtföljder med sockerbeter, lök eller potatis. Rena strukturförbättrande oljerättikor med en pålrot ner till 180 cm gör också stor nytta, särskilt på fält med packningsskador. Inte minst är ett minskat kväveläckage en stor fördel. Sammantaget finns det olika typer av oljerättika: välj den sort som passar din växtföljd bäst!

Defender

Multiresistent oljerättika

Defender är en snabbväxande multiresistent oljerättika. Sorten har lång vegetationsperiod och konkurrerar bra mot ogräs. Rotsystemet är djupgående och grenigt vilket hjälper till att förbättra markstrukturen.

- Betcystnematodresistens klass 2 (upp till 90 % reduktion)
- Effektiv mot Rotgallnematod som kan vara problem i grönsaks- och potatisodling
- Effektiv mot frilevande nematoder
- Håller tillbaka stubbrotsnematoder som kan sprida TRV i potatis
- Rekommenderad utsädesmängd 25-30 kg/ha

Comet

Sockerbetans bästa vän

Comet är förstahandsvalet vid problem med betcystnematoder. Sorten har en snabb tillväxt efter sådd och håller tillbaka ogräs. Med ett stort och djupgående rotsystem bidrar Comet även till förbättrad markstruktur och minskat näringsläckage.

- Betcystnematodresistens klass 1 (över 90 % reduktion)
- Rekommenderad utsädesmängd 25-30 kg/ha

Siletina

Lättetablerad och flexibel såtidpunkt

Siletina är ett utmärkt val för gröngödsling, strukturförbättring och minimerat näringsläckage. Snabb tillväxt efter sådd gör att sorten konkurrerar bra mot ogräs.

- Ingen effekt mot nematoder
- Rekommenderad utsädesmängd 18-25 kg/ha

Agronom

Mycket snabb tillväxt

Agronom är sorten som snabbast täcker marken och konkurrerar därför mycket bra mot ogräs och spillraps. En senare blomning gör tidpunkt för sådd mer flexibel. Sortens djupgående rotsystem leder till förbättrad markstruktur och minskat näringsläckage.

- Betcystnematodresistens klass 2 (upp till 90 % reduktion)
- Håller tillbaka nematoder som kan sprida TRV i potatis
- Rekommenderad utsädesmängd 25-30 kg/ha

Stinger

Strukturförbättrare

Stinger är oljerättikan med kraftigast pålrot som förbättrar infiltrationskapaciteten och markstrukturen. Sorten är lämplig att odla på fält eller vändtegar med packningsskador, samt vid reducerad jordbearbetning. Binder tillgängligt kväve på hösten och motverkar läckage. Snabb utveckling efter sådd vilket leder till bra konkurrens mot ogräs.

- Ingen effekt mot nematoder
- Rekommenderad utsädesmängd 6-10 kg/ha

Du hittar sortimentet
i vår e-handel

shop.lantmannenlantbruk.se

Lantmännens Framtidsgårdar

På Framtidsgården i Svalöv förädlar vi för din lönsamhet!

På Lantmännens tre Framtidsgårdar Bjertorp, Viken och Svalöv framtidssäkrar vi Sveriges lantbruk. På vår förädlingsstation i Svalöv har vi den senaste tekniken inom växtförädling. Här kan vi ta fram sorter som ökar skördar, har nya kvalitativa egenskaper och är anpassade för att kunna möta klimatförändringar. Vi är experter på växtförädling för vårt nordiska klimat, allt för att säkerhetsställa en framgångsrik växtodling.

Exempelvis är kvarnvetet **Kask** från vår egen förädling. Den har egenskaper som hög avkastning, starkt strå och bra vinterhärdighet. Ett optimalt kvarnvelte för ökad lönsamhet helt enkelt. Rödklöver **Dante** är en ny sort från vår egen förädling. Sorten är frisk, tålig och högavkastande perfekta egenskaper i en vall som skördas under flera år.

Vill du veta mer om våra Framtidsgårdar, besök lantmannenlantbrukmaskin.se/framtidsgardar